

g. dekan Sagaj in domači g. župan Verdnik. Dekleta so ponudila po stari navadi g. banu kruh ter sol, hočki pevci so zapeli, gasilska godba je igrala in topiči so grmeli številnim zbranim v pozdrav.

Prezrv. g. škof dr. Tomažič je po uvodnem govoru opravil ob asistenci gg. stolnega kanonika dr. Mirta in dr. žagarja blagoslovitveni obred. Ko je bil končan cerkveni obred, je spregovoril g. ban in se je zahvalil vsem, ki so cesto delali in jo tudi srečno dokončali. Izrazil je željo, da bi pripomogla nova cesta do boljšega stanja pohorskega prebivalstva in da bi vsi, ki bodo hodili po novi razgledni cesti, se vžgali v ljubezni do naše domovine in njenih lepôt. Nato je prerezal g. ban trak, ki je zapiral cesto, in jo proglasil za odprto. Kakor hitro je bila cesta predana prometu,

so izročili zastopniki občin, po katerih teče cesta, g. banu v priznanje zahvale diplome častnega občanstva.

Enako diplomo je izročil banu načelnik okrajnega odbora Franjo Žebot, pod čigar načelstvom je gradnja nove ceste najbolj napredovala in bila dokončana.

Sledili so še govori zastopnikov planinskih in tujsko-prometnih organizacij, nakar se je pomaknila dolga vrsta avtomobilov proti vrhu, kjer se je zbrala pred cerkvijo sv. Areha ti-sočglava množica, ki je čakala na sv. mašo, katero je opravil zunaj na prostem z nagovorom prezrv. g. škof dr. Ivan Tomažič. Službo božjo je ganljivo povzdignilo ljudsko petje s sodelovanjem pevskega zbora »Maribor« pod vodstvom g. kapelnika Jan. Ev. Gašpariča.

Po svetu

Duhovništvo v sovjetski Rusiji še ni uničeno. Sovjetske oblasti že od vsega početka nasprotujejo duhovništvu vseh veroizpovedi. To nasprotovanje ne obstoja samo v ukrepih zoper svobodno delovanje duhovščine in zoper vse svoboščine ter pravice cerkva, marveč se večkrat stopnjuje do krvavega preganjanja. Na stotine in tisoče duhovnikov so zaprli, brez sodnega postopka obsodili, poslali v pregnanstvo ali pa usmrtili. Kar jih je ostalo doma, so vsi pod najostrejšo kontrolo policijskih oblasti, brez vseh pravic za življenjska sredstva, brez hrane, brez obleke. Pričakovati je bilo, da bo duhovništvo v Rusiji sploh prenehalo. Ta nada brezbožnikov pa se ni izpolnila. Duhovništvo se obnavlja, čeprav ni v Rusiji ne bogoslovnih šol ne semenišč. To neprestano obnavljanje prihaja iz vrela žive vere v Boga, ki še vedno teče med ruskim ljudstvom. Tega vrela ni moglo zamahiti krvavo preganjanje, ne sovražni oblastveni ukrepi zoper vero in bogoslužje in tudi ne brezbožniška propaganda. Nova ruska duhovščina bi se mogla razdeliti v tri dele. Nekateri duhovniki opravljajo telesna, ročna dela ter se mešajo med delavce; ker dobro poznajo marksistično-komunistične nauke, se spuščajo v znanstvene razgovore z brezbožniki ter uživajo radi svojega znanja in poguma velik ugled. Drugo vrsto tvorijo potujoči duhovniki, ki hodijo od vasi do vasi, od mesta do mesta ter oznanjajo Kristusove resnice in delijo sv. zakramente. Ljudje jih spoštujejo radi njihove verske gorečnosti ter jim dajejo hrano. V tretjo vrsto spadajo vaški duhovniki, ki so ljudstvu ne samo dušni pastirji, marveč tudi zdravniki in svetovalci kmetom.

Njihova neomajna vera in vdanost Kristusu, njihova ljubezen do ljudstva, njihova požrtvovalnost in neustrašenost pred smrtjo vzbuja ne samo občudovanje, temveč ima tudi velik vpliv na ljudske množice. To tudi ugotavlja boljševiško mladinsko glasilo »Komsomolskaja pravda«, ki toži nad kulturno premočjo duhovščine.

Potujoče kapelice. Vsak dan je namenjen v božjo čast in naše zveličanje. Cerkev pa nas gotovo dni posebno spominja na Boga in na to, kar je potrebno, da se udeležimo milosti odrešenja. To je pomen nedelje kot Gospodovega dne in od Cerkve zapovedanih praznikov. Prva cerkvena zapoved velevala, da posvečujemo zapovedane praznike, druga pa, da smo ob nedeljah in zapovedanih praznikih pobožno pri sveti maši. To je dolžnost vsakega kristjana in to mu tudi mora biti ob nedeljah in praznikih prva skrb. Kjer vlada med ljudmi živa vera, se prazniki vestno posvečujejo. Ne neugodno vreme, ne velika oddaljenost od cerkve ne more vernih kristjanov zadržati, da ne bi izpolnili te svoje glavne nedeljske dolžnosti. Tako je tudi med Slovaki bila stara tradicija (izročilo). V novejši dobi se kajpada opaža ponekod v tem pogledu opuščanje, ki ga povzroča verska mlačnost. Zato pa ne bo odveč, da pokažemo na primer vnetih katoličanov v Zedinjenih državah Severne Amerike. Ker so katoličani raztreseni po raznih krajih in ponekod v takšni manjšini, da si ne morejo ne zgraditi ne vzdrževati lastnih cerkva, jim omogočajo izpolnjevanje nedeljske dolžnosti potujoče kapelice. Te kapelice so namешčene na avtomobilih, ki ob nedeljah in praznikih vozijo od kraja do kraja, kjer je kaj

Kratke tedenske novice

Zadnje nedelje so pretekla štiri leta, odkar je na Grškem ministrski predsednik general Metakias.

Ta teden bodo pričela pogajanja med Romuni, Bolgari in Madžari za ureditev vprašanja bolgarskih zahtev v Dobrudži in madžarskih na Sedmograškem.

Francozi pravijo, da znašajo njihove izgube v tej vojni milijon in pol ubitih ter ranjenih. To francosko ugotovitev pobijajo Italijani, ki trdijo, da je to nemogoče, ker so izgubili Nemci po lastnem priznanju od prvega dneva ofenzive na zapadu, 10. maja, do premirja s Francijo celokupno 150.000 mož. Francozi so se le branili in je nemogoče, da bi bili več izgubili kot pa Nemci, ki so napadali.

Pri Canajogu med Clevelandom in Pittsburgom v Severni Ameriki sta trčila 1. avgusta tovrni vlak in motorni vagon. Ubitih je bilo 41 popotnikov.

Te dni bo dograjena vodna cesta, ki bo spajala reki Dnjester in Bug na Ruskem. Prekop je dolg 202 km in omogoča vodno pot iz Črnega v Baltičsko morje.

Obravnava proti glavnim vojnim krivcem na Francoskem bo začela 8. avgusta.

Med Vatikanom in Nemčijo bodo pričela pogajanja za ureditev položaja katoličanov v od Nemcev zasedenih državah.

Med Anglijo in Japonsko raste nasprotje od dne do dne. Japonci so začeli z aretacijami Angležev na Japonskem, Angleži jim odgovarjajo z zapiranjem japonskih državljanov v območju angleškega vladarstva.

Japonci zahtevajo, da se jim dopusti v francoski Indokiniji ureditev lastnih letalskih in pomorskih oporišč, ki bi naj omogočila japonski armadi, da se vojna s Kitajsko čimprej konča.

Hitler se je vrnil dne 4. avgusta zopet v Berlin, kjer se je razgovarjal z maršalom Göringom, z vrhovnim poveljnikom nemške vojske generalom Brauchitschem in z zunanjim ministrom von Ribbentropom.

Italija stopa vedno bolj v ospredje s svojimi zahtevami po Palestini in predvsem po Jeruzalemu.

Po ruskem mnenju se bo razširila sedanja evropska vojna v svetovno, ker posedajo nekatere evropske države, ki so premagane, ogromno kolonialno posest.

Ameriški senatni odbor je 5. avgusta z 12 proti 3 glasovom sprejel uvedbo obvezne vojaške dolžnosti v Zedinjenih državah. Na predlog vojnega ministra bo vpisanih za vojaško službo 42 milijonov mož od 18. do 54. leta.

Nemški bombniki so vrgli v zadnjih štirih tednih na Anglijo skupno 7000 bomb vseh vrst. Angleži jim — po poročilih angleških časopisov — vračajo s petkratno vsoto.

Pred kratkim je bil v vzhodni Turčiji v okrožju Jozgadu potres, ki je porušil okrog 1000 hiš in zahteval nad 1200 človeških življenj.

Na železnici med Kalkuto in Dacca v angleški Indiji je iztiril potniški vlak. Ubitih je bilo 30 popotnikov, 70 pa ranjenih.

Postelja iz kristala. Najdražja postelja, kar so jih kdaj napravili, je bila tista, ki jo je pred sto leti ruski car podaril perzijskemu šahu. Bila je vsa iz kristala in okrašena s sijajnimi srebrnimi ornamentami. Stopnice iz modrega stekla so vodile do te razkošne postelje, ki je spadal k njej tudi vodometa z dišečo vodo. V razsvetljenem prostoru se je postelja bliskala, kakor da je sestavljena iz samih diamantov.

Tatinski milijonar. v rumunskih brzdavkah je v zadnjih časih izgledal nenavadno mnogo brisač. Tatu so končno prišli in so ga spoznali v splošno presenečenje z znanega rumunskega multimilijonarja, ki se je vozil vsak dan z vlakom, da je v njih kradel brisače. Stroški za vož-

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

Trezika je zatajila, da je imel Končnik s posli večne križe in da je zaradi tega bilo marsikaj narobe. Prav zadnji čas si je najel za gospodinjo neko starejšo žensko, ki je rada pila. Babnica je bila napol pijana in je bolnemu otroku dala zvečer žganja piti, da bi imela ponoči svoj mir pred njim, in tako je dekle nenadno in naglo umrlo. To vse je Tilka izvedela šele pozneje. — Zdaj je iztrgala desnico iz Trezkinih rok in vprašala razburjeno:

»In moj Tonček, kaj je z njim?«

»Temu menda ni hudo,« je Trezika oklevala z odgovorom. »Nekaj bolehen je zadnje dni. Davi je bil Končnik tu v mestu, je prišel po zdravnika.«

»Ježeš Marija, Tonček bo tudi umrl,« je zajokala Tilka, »vse bo prišlo nadme.«

»Ne, ne, Tilka, najhuje si tudi ne smeš misliti. Otroku je treba le dobre postrežbe. Končnik je bil davi tudi pri meni in me je vprašal, če bi mu ne vedela za kako zanesljivo žensko, ki bi mu šla gospodinjit.«

»Jaz pojdem, samia bom stregla otroku,« je rekla Tilka odločno; »tega mi ne sme braniti.«

»Jurij ti gotovo ne bo branil; še vesel bo, če boš

15 prišla. Saj me je vprašal danes, ali nič ne vem o tebi. Ni več tako mogočen kakor včasih, je postal bolj pohleven.«

»Z njim nočem imeti opravkov. Le otroka hočem videti in mu streči. Še danes pojdem tja, zdaj takoj.«

»Za božjo voljo, Tilka, nikar se ne prenašli! Danes je že prepozno — saj se bo že kmalu jelo mračiti. Jutri jutraj se lahko odpelješ s sedmim vlakom do Podklanca; od tam imaš le pol ure na Ledine. Na Ledinah ali pa pri Ledineku se pravi tam.«

Trezika je morala Tilko po vsej sili zadrževati, da se je dala pogovoriti in je ostala čez noč v mestu. Govoriti z njo pa ni bilo več mogoče. Ne besede ni bilo od nje in če jo je Trezika kaj vprašala, je odgovorila čisto zmešano. Trezika jo je povabila, naj pri nji prenoči, pa ni hotela, ampak je šla k Orlu prenočevat. Tu si je naročila večerjo, pa se je je komaj dotaknila. Nato je dejala gostilničarki, da pojde drugo jutro na kratko pot in da se bo šele čez kak dan ali morda šele čez kak teden vrnila; s seboj bo vzela le mali kovčeg, velikega pa bo pustila tu. Potem je plačala, kar je bilo, in je šla v svojo sobo.

VIII.

Ledinekova kmetija ali — kakor so ljudje rekli — »na Ledinah« je bila lepa domačija nekoliko v hribu. Širna polja in travniki so se razprostirali po položnem

katoličanov, ni pa ne cerkve ne duhovnika. Taka potujoča kapelica ima svojega duhovnika. V kraju, kjer se potujoča kapelica ustavi in kjer prebivajo katoličani, opravi du-

hovnik božjo službo ter podeli ljudem svete zakramente. Potem potuje v drug kraj. Takšne potujoče kapelice obstojajo že v mnogih škofijah.

Kratka zgodovina Gibraltarja

Odkar je stopila v sedanjo vojno Italija ob strani Nemčije, se imenuje dnevno v vojnih poročilih angleška trdnjava Gibraltar, ki je ključ do Sredozemskega morja. Gibraltar pogosto bombardirajo italijanska letala; na drugi strani se pa množijo vesti, da ga bodo lepega dne napadli Nemci s privoljenjem Španije s kopnega in da že imajo tozadevne čete pripravljene ob francosko-španski meji. Komu bi naj pripadel enkrat zavzeti in Angležem iztrgani Gibraltar, tega še ni zaupal javnosti nobeden od vodilnih mož vojskujočih se velesil. Ako bi Angleži izgubili Gibraltar, potem bi zdrknila njihova moč v Sredozemlju na ničlo in bi bil tudi Sueški prekop brez odločilne veljave za Angleže. Ker je pomen Gibraltarja na dnevnem redu najnovejših vojnih dogodkov, hočemo v naslednjem predočiti našim čitateljem kratko zgodovino te angleške trdnjave, o kateri gre glas, da je nezavzetna.

Prvo angleško zanimanje za Gibraltar

Prvi Anglež, ki je pokazal veliko zanimanje za Gibraltar, je bil Cromwell. Leta 1656. je rekel: »Ako je enkrat Gibraltar trdno v naši roki, potem bo to naši trgovini v veliko korist in bo pomenilo znatno motnjo za Španijo; mi bomo za ta primer v položaju, ne da bi vzdrževali ob vsaki obali močno brodovje, s šestimi malimi, tam (v Gibraltarju) zasidranimi ladjami, da napravimo Špancem več škode, kakor sicer s celim našim brodovjem.«

Anglija zasede slučajno Gibraltar

Po tej izjavi znamenitega angleškega državnika se ni zgodilo nič. Anglija je samo čakala na kak ugoden slučaj. Čakanje je trajalo celih 50 let in zadeva se je res slučajno odigrala takole:

V španski nasledstveni vojni je sklenil nemški knez Jurij iz Hessen-Darmstadta, ki je bil v angleški službi, z angleškim admiralom Jurijem Rooke po nekem nesrečno izpadlem vojnem pohodu po Sredozemlju — da bi se ne vrnila čisto praznih rok v London — napasti špansko trdnjavo Gibraltar na slepo srečo. Ker je bila španska posadka precej slaba, je napad uspel. Nemški knez in angleški admiral sta razobesila 1. avgusta 1704 na gibraltarskih skalah angleško zastavo, katere ni snel od tedaj nikdo več.

Španci se zaman trudijo, da bi se zopet polastili trdnjave

Hitro po nenadni angleški zasedbi novembra 1704 so napravili Španci svoj prvi protinapad. Da bi Španci sigurno uspeli, se jim je ponudil pastir Simon Susarta, ki je natančno poznal s kozje paše gibraltarsko skalovje. Kozji pastir bi naj popeljal v trdnjavo španske čete v noči po pastirskih stezah z vzhoda. Za ta pastirjev predlog je bil tudi španski general Villadarias. Izbral je 500 zanesljivih Špancev, kateri so morali priseči na najsvečnejši zakrament, da bodo rajši umrli, kakor pa bi se odpovedali udeležbi napada. Španski napadalci so se imenovali »sveta četa«.

Po lestvah iz vrvi jim je uspelo, da so se polastili prvih angleških zakopov na višini. Ko so bili pa srečno na vrhu, so jih opazili zgodaj zjutraj iz mesta Gibraltar. Od tam je

bila z vso naglico poslana pomoč, ki je v družbi s trdnjavsko posadko hitro opravila s »sveto četo«. Angleži so Špance postrelili in so jih pometali preko skalovja. Samo pastir-kazipot s par spremljevalci se je rešil in obvestil o popolnem porazu španskega generala.

Eno leto pozneje so tvegali Španci ponovni napad. Tudi tokrat so dosegli prvotno uspeh. Že je zavihrala španska zastava na najvišji trdnjavi. V zadnjem trenutku se je posrečilo Angležem, da so obšli že zmagovite Špance, so jih potiskali korak za korakom iz utrdb ter so jih slednjič popolnoma uničili.

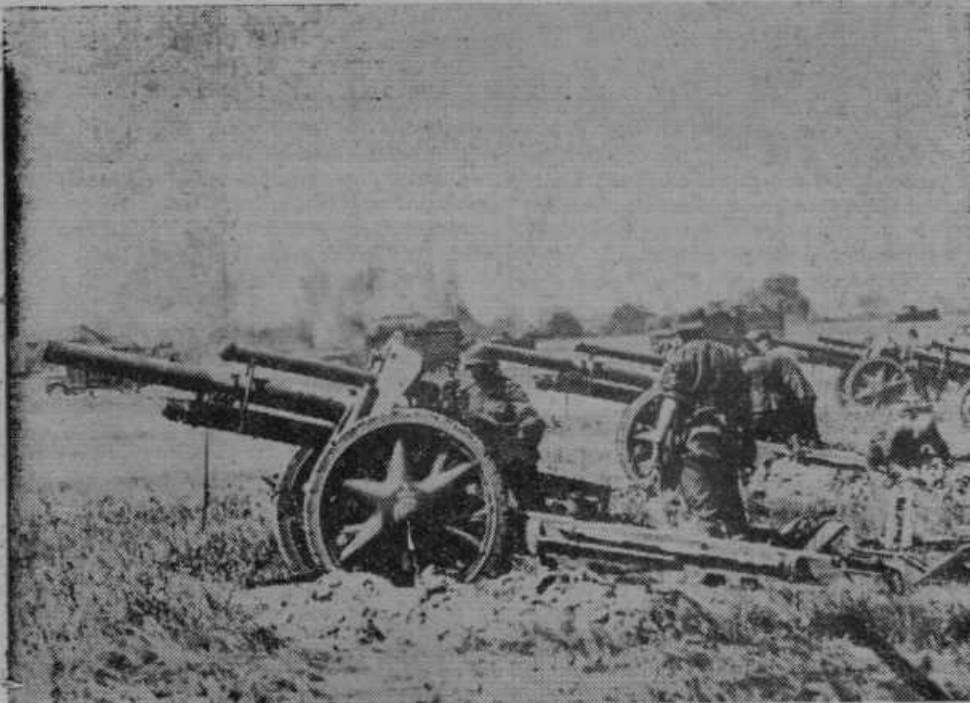
Pomenljiv izrek angleškega poslanika

Leta 1705. so spoznali Angleži, da je Gibraltar večjega pomena zanje, kakor vse razne druge postojanke, katerih so se polastili ob Sredozemskem morju. Na jesen 1705 je poudaril angleški poslanik Methuen v portugalski prestolnici Lizaboni: »Anglija ne sme nikdar pustiti iz rok Gibraltarja.«

Triletno obleganje Gibraltarja

Leta 1779. je pričela oblega Gibraltarja, ki je trajala tri leta. Obrambo gibraltarske obale je zaupala Anglija svojemu najboljšemu možu, Juriju Avgustu Eliottu.

Za glavni naskok na trdnjavo je zbral sovražnik vse, kar je bilo v tistih časih napa-

Poljski topovi v pripravljenosti

bregu. Hiša je bila trdno zidana in je mogočno strmela na vas Podklanec pod seboj. Levo od hiše je skozi gozd hitel potok, na desno pa je bilo videti prav do bližnjega mesteca in po Bistriški dolini.

Bil je danes lep in topel vignečni dan; okna na Ledinah so žarela in ptiči so veselo frfotali okoli zidov in peli in čivkali. V hiši pa je bilo nenavadno tiho. Nihče se ni zasmel, nihče požvižgal, nihče ni glasno spregovoril, brez besede so hodili posli eden mimo drugega, kvečjemu so si kaj pošepetali. V prijazni sobi na zgornjem nadstropju je sedel Končnik zraven bolnega sinčka, ki je ležal ves vročičen v postelji in je težko sopal. Že skoraj dvajset ur je sedel Končnik ob bolnem otroku, ni se ganil od njega, ni spal, ni jedel, ves čas mu je stregel kakor mati. Dajal mu je zdravilo, brisal mu je pot s čela, večkrat ga nežno in ljubo nagovarjal. Nikomur ni zaupal otroka in postrežbe, ko je videl, kako je Ančka žalostno umrla.

Večkrat se je danes ozrl skozi okno in potem spet na bolnega sinčka. Zunaj na tratih je klico novo življenje, tu v sobi pa je prežala smrt na mlad cvet. Nesrečni oče je vse poskušal, da bi otroku lajšal bolečine; bil pa je neroden in je s svojo nerodnostjo večkrat dosegel nasprotno, kot je želel.

Ko je spet enkrat hotel stopiti iz sobe, ga je prestregla dekla in mu dejala, da je spodaj neka tuja gosposka ženska, ki hoče na vsak način z gospodarjem

govoriti. Nevoljno je stresel glavo, potem je le šel dol, medtem pa je ostala dekla pri malem bolniku.

Z namenom, da tujko prej ko slej odpravi, je odprl vrata. Pri mizi je stala lepa, po mestno opravljena ženska. Zastrmel je v njo in stopil korak bliže. Napol prestrašen, napol vzradoščen je tedajci vzkliknil:

»Tilka!«

Umaknila se mu je in rekla hladno in opeto:

»Čula sem, da si iščete gospodinjo. Če vam je prav, prevzamem službo za en mesec.«

Še bolj je zastrmel in zazijal v njo. Ali se moti? Ne, ne, saj je njena postava, njen obraz, njen glas. To ni pomota.

Srce mu je divje tolklo, zdelo pa se mu je, da mu kri zmruže v žilah od njene hladnosti. Še svojemu jeziku ni bil kos in ni mogel spregovoriti.

Tedaj je vprašala ona:

»Ali vam je otrok bolan?«

»Da, Bog se usmili!« je odgovoril zamolklo.

»Kaj mu je?«

»Zdravnik pravi, da je davica.«

»Moj Bog, tedaj bo umrl — tedaj ne pomaga nič!«

Mož je zastokal in molčal. Po kratkem preudarku je dejala žena hlavno:

»Tega mi ne morete braniti, da bom svojemu otroku stregla.«

nje so bili seveda večji nego vrednost ukradenih brisač, ki jih je čudni tat v ostalem pozneje anonimno vedno vračal železniški upravi.

Trdoživa družina. V madžarskem mestu Kecs-kemetu je v starosti 108 let umrla vdova Bogidsanova. Stara gospa izvira iz družine, ki je dolgo življenje v njej dedno. V tej družini je živel n. pr. neki član že 120 let. Pokojna ni bila nikoli bolna. Še na svoj stoti rojstni dan ni potrebovala nocočnikov. Seveda so tudi njo vprašali za skrivnost njene dolgega življenja. Odgovorila je, da je treba zgodaj vstajati, zgodaj odhajati spat, piti mnogo mleka in nič vina.

Tajni bogataš. V Nitri na Slovaškem je umrl trafikant Jankovič, ki